NN 134/2020 (4.12.2020.), Pravilnik o gradnji, obnovi, održavanju i kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova na koje se ne primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139

MINISTARSTVO MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

2570

Na temelju članka 142. točke 5. Zakona o zračnom prometu (»Narodne novine«, br. 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14), ministar mora, prometa i infrastrukture donosi

PRAVILNIK

O GRADNJI, OBNOVI, ODRŽAVANJU I KONTINUIRANOJ PLOVIDBENOSTI ZRAKOPLOVA NA KOJE SE NE PRIMJENJUJE UREDBA (EU) 2018/1139

DIO PRVI
OPĆE ODREDBE

Područje primjene

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se uvjeti za gradnju, obnovu, održavanje i kontinuiranu plovidbenost posebno reguliranih zrakoplova, povijesnih zrakoplova, istraživačkih, eksperimentalnih i znanstvenih zrakoplova, amaterski građenih zrakoplova, bivših vojnih zrakoplova, mikrolakih zrakoplova, žiroplana i replika povijesnih ili bivših vojnih zrakoplova, na koje se ne primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa (SL L 212, 22. 8. 2018.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2018/1139).

Pojmovi i kratice

Članak 2.

Pojmovi i kratice koji se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

(1) *amaterski građeni zrakoplov:* zrakoplov, uključujući onaj dostavljen u kompletu sastavnih dijelova, na kojem je najmanje 51% zadataka izrade i sastavljanja obavio graditelj ili udruga građana, za vlastitu upotrebu i s nekomercijalnim ciljem

(2) *balon:* balon za jednu ili dvije osobe, čiji najveći projektirani obujam ne premašuje 1200 m^3 za balon uzgonjen vrućim zrakom ili čiji najveći projektirani obujam ne premašuje 400 m^3 za balon uzgonjen plinom

(3) *bivši vojni zrakoplov:* zrakoplov koji su upotrebljavale vojne snage, osim ako se radi o tipu zrakoplova čiji je projekt usvojila EASA

(4) *ciklus:* rad zrakoplova ili komponente od trenutka uzlijetanja do trenutka slijetanja zrakoplova, u što je uključeno prekinuto slijetanje i slijetanje s produžavanjem *(touch and go),* osim ako nije drugačije specificirano u dokumentaciji zrakoplova i/ili komponente

(5) *Čikaška konvencija:* Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i njezini prilozi, potpisana u Chicagu 7. prosinca 1944.

(6) *direktiva o plovidbenosti (AD – Airworthiness Directive):* dokument kojim zrakoplovne vlasti objavljuju detalje o obaveznim unaprjeđenjima ili korektivnim mjerama koje se moraju implementirati u svrhu vođenja kontinuirane plovidbenosti, a sadrže upute o radovima koji se moraju provesti na zrakoplovu i komponenti zbog utvrđene nesigurnosti, moguće nesigurnosti ili stanja koje bi moglo dovesti do nesigurnosti

(7) *dvostruka inspekcija:* inspekcija koja se provodi tijekom i nakon kritičnih radova održavanja, a koja se može izvršiti na način da:

a) jedna osoba provjerava, s vremenskim odmakom, kako je sama izvršila radove po fazama i u cijelosti ili

b) jedna osoba izvršava radove, a druga osoba provjerava izvršene radove po fazama i u cijelosti

(8) *EASA (eng. European Union Aviation Safety Agency):* Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa

(9) *FAA (eng. Federal Aviation Administration):* civilna zrakoplovna vlast Sjedinjenih Američkih Država

(10) *generički program održavanja zrakoplova:* program održavanja zrakoplova koji podnositelj zahtjeva za odobrenje organizacije za kontinuiranu plovidbenost mora razviti u postupku odobrenja organizacije

(11) *graditelj:* jedna ili više fizičkih osoba koja izvršava, namjerava izvršavati ili je izvršavala radove gradnje amaterski građenog zrakoplova, replike zrakoplova ili istraživačkog, eksperimentalnog i znanstvenog zrakoplova

(12) *istraživački, eksperimentalni ili znanstveni zrakoplov:* zrakoplov posebno projektiran ili prilagođen u istraživačke, eksperimentalne ili znanstvene svrhe, koji će se vjerojatno proizvoditi u vrlo ograničenom broju

(13) *kontinuirana plovidbenost zrakoplova i/ili zrakoplovne komponente:* svi postupci koji osiguravaju da u svakom trenutku njihovog operativnog vijeka zrakoplov i/ili zrakoplovna komponenta udovoljava važećim zahtjevima za plovidbenost i da je sposoban za sigurnu zračnu plovidbu

(14) *kontrolirano okruženje:* vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova od strane organizacije za kontinuiranu plovidbenost bez prekida najmanje jednu godinu

(15) *kontrolor radova:* osoba koja provodi nadzor nad radovima gradnje ili obnove, popravka i preinaka zrakoplova u skladu s odredbama ovoga Pravilnika

(16) *kritični radovi održavanja:* radovi održavanja koji uključuju sastavljanje ili rad na sustavu bilo kojeg dijela zrakoplova ili komponente, gdje greška u izvršenju radova održavanja može direktno narušiti sigurnost leta. Primjeri kritičnih radova održavanja su:

a) radovi koji mogu utjecati na upravljanje zrakoplovom, putanju ili položaj zrakoplova, kao što su ugradnja i podešavanje komandi zrakoplova

b) radovi na sustavima za stabilnost zrakoplova, kao što su autopilot, sustav za transfer goriva

c) radovi koji mogu utjecati na silu potiska zrakoplova, kao što su ugradnja pogonske grupe, elise ili rotora i

d) revizija *(overhaul),* kalibracija ili podešavanje pogonske grupe, elise, rotora, prijenosa ili reduktora

(17) *mikrolaki avion:* avion koji ima najviše dva sjedala, kojem brzina sloma uzgona nije veća od 45 čvorova kalibrirane brzine i kojem MTOM nije veći od 600 kg za avion koji nije namijenjen za letenje s vodenih površina ili 650 kg za avion koji je namijenjen za letenje s vodenih površina

(18) *mikrolaki helikopter:* helikopter koji ima najviše dva sjedala i kojem MTOM nije veći od 600 kg za helikopter koji nije namijenjen za letenje s vodenih površina ili 650 kg za helikopter koji je namijenjen za letenje s vodenih površina

(19) *mikrolaka jedrilica:* jedrilica koja ima najviše dva sjedala i kojoj MTOM nije veći od 600 kg

(20) *mikrolaka motorna jedrilica:* motorna jedrilica koja nema više od dva sjedišta i kojoj MTOM nije veći od 600 kg

(21) *minimalna lista pregleda:* popis radova potrebnih za izradu programa održavanja zrakoplova

(22) *motorna jedrilica (powered sailplane):* jedrilica opremljena s jednim ili više motora koja, kad motori ne rade, ima sve karakteristike jedrilice

(23) *motorna jedrilica s neuvlačećim motorom i/ili elisom (TMG – Touring Motor Glider):* vrsta motorne jedrilice koja ima motor i elisu koji se ne mogu uvući, a koja je sposobna poletjeti i penjati se vlastitim pogonom u skladu s letačkim priručnikom

(24) *motorna jedrilica s uvlačećim motorom i/ili elisom (self-launch sailplane, self-sustaining sailplane):* vrsta motorne jedrilice koja ima motor i elisu koji se mogu uvući

(25) *lista minimalne opreme (MEL – Minimum Equipment List):* lista odobrena u skladu s propisanim uvjetima, a kojom su definirani uvjeti za letačke operacije kada su utvrđene određene neispravnosti

(26) *nalet:* proteklo vrijeme izraženo u satima i minutama (hh:mm) koje se mjeri:

a) od trenutka samostalnog pokretanja zrakoplova do trenutka zaustavljanja zrakoplova

b) od trenutka uzlijetanja do trenutka slijetanja

c) tahometrom ili drugim mjernim uređajem ili

d) kako je specificirano u dokumentaciji zrakoplova i/ili komponente

(27) *MTOM* (Maximum *Take-Off Mass):* najveća dopuštena masa pri uzlijetanju

(28) *obnovitelj:* jedna ili više fizičkih osoba koja izvršava, namjerava izvršavati ili je izvršavala radove obnove povijesnog zrakoplova ili bivšeg vojnog zrakoplova

(29) *odobrena projektna organizacija:* projektna organizacija koju je odobrila Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija), EASA, FAA ili drugo nadležno tijelo i koja u skladu s odredbama ovoga Pravilnika provodi nadzor radova gradnje ili obnove zrakoplova i pruža stručnu pomoć graditelju ili obnovitelju

(30) *operator:* pravna ili fizička osoba koja je kao operator upisana u Hrvatski registar civilnih zrakoplova

(31) *Operatorova lista dozvoljenih neispravnosti:* lista odobrena u skladu s uvjetima propisanima posebnim propisom, kojom su definirani uvjeti za letačke operacije kada su utvrđene određene neispravnosti

(32) *organizacija:* fizička ili pravna osoba odobrena za vođenje kontinuirane plovidbenosti i/ili izvršavanje radova održavanja zrakoplova i/ili komponente

(33) *pilot-vlasnik:* vlasnik zrakoplova na kojem se izvršavaju radovi održavanja, koji posjeduje odgovarajuću dozvolu pilota i valjano ovlaštenje za upravljanje tim zrakoplovom

(34) *planovi:* izvedbena dokumentacija za gradnju ili popravak zrakoplova na temelju koje je moguće izgraditi ili popraviti zrakoplov

(35) *plovidbenost zrakoplova:* stanje kada je zrakoplov u skladu s prihvaćenim tipom i sposoban za sigurnu zračnu plovidbu

(36) *posebno regulirani avion:* avion projektiran da nosi samo pilota, kojim se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojem MTOM nije veći od:

a) 300 kg

b) 315 kg za avion opremljen sustavom spašavanja padobranom

c) 330 kg za avion namijenjen za letenje s vodenih površina ili

d) 390 kg za amaterski građeni avion uz uvjet da omjer njegovog MTOM-a i:

1. ukupne snage pogonske grupe iznosi više od 5 kg/kW ili

2. potiska iznosi više od 0,26 kg/N

(37) *posebno regulirani balon:* balon projektiran da nosi samo pilota, kojim se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojem najveći projektirani volumen nije veći od:

a) 1200 m^3 za balon uzgonjen vrućim zrakom ili

b) 400 m^3 za balon uzgonjen plinom

(38) *posebno regulirani helikopter:* helikopter projektiran da nosi samo pilota, kojim se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojem MTOM nije veći od:

a) 300 kg

b) 315 kg za helikopter opremljen sustavom spašavanja padobranom

c) 330 kg za helikopter namijenjen za letenje s vodenih površina ili

d) 390 kg za amaterski građeni helikopter uz uvjet da omjer njegovog MTOM-a i ukupne snage pogonske grupe iznosi više od 3 kg/kW

(39) *posebno regulirana jedrilica:* jedrilica projektirana da nosi samo pilota, kojom se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojoj MTOM nije veći od:

a) 250 kg

b) 265 kg za jedrilicu opremljenu sustavom spašavanja padobranom ili

c) 275 kg za jedrilicu namijenjenu za letenje s vodenih površina

(40) *posebno regulirana motorna jedrilica:* motorna jedrilica projektirana da nosi samo pilota, kojom se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojoj MTOM nije veći od:

a) 300 kg

b) 315 kg za motornu jedrilicu opremljenu sustavom spašavanja padobranom

c) 330 kg za motornu jedrilicu namijenjenu za letenje s vodenih površina ili

d) 390 kg za amaterski građenu jedrilicu s pomoćnim motorom uz uvjet da omjer njenog MTOM-a i:

1. ukupne snage pogonske grupe iznosi više od 5 kg/kW ili

2. potiska iznosi više od 0,26 kg/N

(41) *posebno regulirani zračni brod:* zračni brod projektiran da nosi samo pilota, kojim se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojem najveći projektirani volumen ne prelazi:

a) 1200 m^3 za zračni brod uzgonjen vrućim zrakom ili

b) 400 m^3 za zračni brod uzgonjen plinom

(42) *posebno regulirani žiroplan:* žiroplan projektiran da nosi samo pilota, kojim se izvode nekomercijalne letačke operacije i kojem MTOM nije veći od:

a) 300 kg

b) 315 kg za žiroplan opremljen sustavom spašavanja padobranom

c) 330 kg za žiroplan namijenjen za letenje s vodenih površina ili

d) 390 kg za amaterski građeni žiroplan uz uvjet da omjer njegovog MTOM-a i:

1. ukupne snage pogonske grupe iznosi više od 5 kg/kW ili

2. potiska iznosi više od 0,26 kg/N

(43) *povijesni zrakoplov:* zrakoplov koji ispunjava sljedeće kriterije:

a) zrakoplov:

1. čije prvobitno projektiranje prethodi 1. siječnju 1955. i

2. čija je proizvodnja prestala prije 1. siječnja 1975. ili

b) zrakoplov koji je od jasnog povijesnog značaja, u vezi sa:

1. sudjelovanjem u važnom povijesnom događaju

2. važnim korakom u razvoju zrakoplovstva ili

3. važnom ulogom koju je imao u oružanim snagama države članice

(44) *program održavanja zrakoplova:* dokument koji sadrži popis svih radova održavanja potrebnih da bi se osigurala kontinuirana plovidbenost zrakoplova, a koji odobrava Agencija ili organizacija za kontinuiranu plovidbenosti ili izjavom proglašava vlasnik odnosno operator

(45) *radovi servisiranja:* svakodnevni radovi na zrakoplovu tijekom njegove upotrebe, kako je definirao proizvođač, a koji mogu biti nadopunjavanje goriva i ulja, kontrola i korekcija pritiska u gumama i dr.

(46) *replika zrakoplova:* replika povijesnog ili bivšeg vojnog zrakoplova, čija je struktura slična originalnom zrakoplovu

(47) *Servisni bilten (SB – Service Bulletin):* dokument kojim proizvođač zrakoplova ili komponente objavljuje detalje o preinakama zrakoplova ili komponente, radovima održavanja ili drugim informacijama o zrakoplovu ili komponenti

(48) *specifikacije za plovidbenost:* specifikacije kojima se opisuju zahtjevi za plovidbenost zrakoplova i/ili komponente, a koje mogu biti:

a) postojeće specifikacije za plovidbenost kao što su EASA-ine certifikacijske specifikacije, *ASTM International* standardi i sl. i

b) specifikacije posebno definirane za zrakoplov koji se gradi

(49) *specijalizirani radovi:* radovi koji ne spadaju pod redovito održavanje i radove servisiranja, a koji mogu biti zavarivanje, ispitivanje materijala bez razaranja (NDT) i dr.

(50) *standardna praksa (Standard Practice):* metode, tehnike i postupci za izvršenje radova servisiranja, održavanja, popravaka i preinaka zrakoplova i/ili komponente, opisani u dokumentima kao što su *EASA Certification Specifications for Standard Changes and Standard Repairs (CS-STAN), FAA Acceptable Methods, Techniques, and Practices – Aircraft Inspection and Repair (FAA AC 43.13)* i sl.

(51) *standardne preinake i popravci:* preinake i popravci zrakoplova opisane u posljednjem izdanju *EASA Certification Specifications for Standard Changes and Standard Repairs (CS-STAN), FAA Acceptable Methods, Techniques, and Practices – Aircraft Inspection and Repair (FAA AC 43.13)* i sl.

(52) *Stavke ograničenja plovidbenosti (ALI – Airworthiness Limitation Items):* stavke definirane postupkom certifikacije koje su utvrđene kao kritične sa stajališta zamora materijala i procjene tolerancije na kvarove i oštećenja

(53) *zračni brod:* zračni brod za jednu ili dvije osobe, čiji najveći projektirani obujam ne premašuje 1200 m^3 za zračni brod uzgonjen vrućim zrakom ili čiji najveći projektirani obujam ne premašuje 400 m^3 za zračni brod uzgonjen plinom

(54) *zrakoplovni stručnjak:* osoba koja, u skladu s odredbama ovoga Pravilnika, provodi nadzor radova gradnje ili obnove zrakoplova i pruža stručnu pomoć graditelju ili obnovitelju

(55) žiroplan: zrakoplov koji nema više od dva sjedala, teži od zraka, kojeg pokreće motor, a uzgon u letu dobiva poglavito zbog reakcija zraka na jedan ili više rotora bez pogona na približno vertikalnim osima.

Proporcionalnost

Članak 3.

Primjena odredbi ovoga Pravilnika temelji se na proporcionalnosti u odnosu na rizike koji proizlaze iz:

a) vrste, složenosti, performansi i operativnih karakteristika zrakoplova

b) vrste, opsega i složenosti izvođenja leta ili letačkih operacija i

c) ugrožavanja osoba na zemlji i u zraku.

Jezik

Članak 4.

(1) Sva dokumentacija koja se podnosi Agenciji i komunikacija s Agencijom mora biti na hrvatskom ili engleskom jeziku.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je dokumentacija sastavljena na nekom drugom jeziku podnositelj zahtjeva mora Agenciji dostaviti ovjereni prijevod te dokumentacije na hrvatski ili engleski jezik, pisan latiničnim pismom.

Mjesto provođenja nadzora

Članak 5.

Vlasnik odnosno operator ili organizacija mora omogućiti da se nadzor i inspekcija, u svrhu utvrđivanja udovoljavanja odredbama ovoga Pravilnika, provodi u Republici Hrvatskoj.

Dokumentacija zrakoplova i/ili komponente

Članak 6.

(1) Dokumentacija zrakoplova i/ili komponente sastoji se od primjenjivih i ažurnih:

a) zahtjeva, uputa, procedura, standarda i informacija koje je definirao proizvođač i/ili Agencija

b) Direktiva o plovidbenosti

c) Servisnih biltena i

d) uputa standardne prakse.

(2) Iznimno od stavka 1. točke a) ovoga članka, kada iz opravdanih razloga ta dokumentacija nije dostupna, Agencija može prihvatiti dostupnu dokumentaciju koja je najvećoj mogućoj mjeri primjenjiva za predmetni zrakoplov i/ili komponentu.

Oznake u kabini zrakoplova

Članak 7.

Na vidljivom mjestu u kabini zrakoplova mora biti oznaka upozorenja ispisana velikim latiničnim slovima, visine najmanje 10 mm, bijele boje na crvenoj podlozi, sadržaja:

»OVAJ ZRAKOPLOV NE UDOVOLJAVA STANDARDNIM ZAHTJEVIMA ZA SIGURNOST ZRAKOPLOVA«

»THIS AIRCRAFT DOES NOT COMPLY WITH STANDARD REQUIREMENTS FOR AIRCRAFT SAFETY«

Replike zrakoplova

Članak 8.

(1) Na repliku zrakoplova kojem MTOM nije veći od 2730 kg i koji osim pilota može ponijeti još najviše pet osoba, primjenjuju se odredbe koje vrijede za amaterski građene zrakoplove.

(2) Na repliku zrakoplova kojem je MTOM veći od 2730 kg i koji osim pilota može ponijeti više od pet osoba, primjenjuju se odredbe koje vrijede za istraživačke, eksperimentalne i znanstvene zrakoplove.

DIO DRUGI
KONTINUIRANA PLOVIDBENOST ZRAKOPLOVA I KOMPONENTE

POGLAVLJE I.
STANDARDI KONTINUIRANE PLOVIDBENOSTI

Odgovornosti

Članak 9.